

Vieta, kur kamolā savijas daba, vēsture un cilvēki

Limbažu novada simbols – kamols – sevī cieši savijis lietas, ar ko varam lepoties. Tā uzskata novada domes priekšsēdētājs Didzis Zemmers un mēģina pamazām kamolu atritināt. – *Vispirms – tā ir daba. Tā pasaka priekšā, kur cilvēkam dzīvot, kur veidot pilsētu un attīstīties*, – viņš secina un piesauc Limbažu Lielezeru jeb Svētezeru. Arī jūras tuvums ir nozīmīgs. Vēstures diegs kamolā ieaudis Limbažus kā Hanzas pilsētu. Šis zīmols arī nes Limbažu vārdu pasaulē. Šogad atzīmēsim pilsētas 795. gadskārtu. Limbažu novada bagātība ir arī Bīriņu un Igates pils, tāpat viduslaiku pilsdrupas novada centrā. D. Zemmers atgādina, ka pēdējos gados tiek nopūsti putekļi no vēstures lappuses, kas stāsta par 1919. gada Brīvības cīņām Limbažu pievārtē. Atziņa, ka šīs kaujas bija pagrieziena punkts cīņā par brīvību, liek iztaisnot muguru.

Vēsture atgādina arī par cilvēkiem, kuri dzīvojuši mūsupusē pirms teju pārsimt gadiem, bet kuru vārdus joprojām daudz zinām un ceļam godā. – *Baumaņu Kārlis – Latvijas himnas autors, tas izsaka visu*, – bilst priekšsēdētājs. Šogad sakarā ar gaidāmajiem Dziesmu un deju svētkiem Latvijā noteikti pieminēs ārciemieti Juri Neikenu, kurš ir pirmo Dziesmu svētku idejas autors. Arī šodien Limbažu novads ir izauklējis daudzus Latvijai nozīmīgus cilvēkus. Tiesa, D. Zemmers tos nenosauc, lai kādu neatstātu nepieminētu. – *Derētu šos cilvēkus apzināt, lai tā pa īstam saprastu mūsu pienesumu valstij*, – prāto priekšsēdētājs.

Cilvēkus, kuri šodien rada mājas sajūtu, darbavietas novadā, visus pat nevarētu nosaukt. Tie ir uzņēmēji, sporta sfēras pārstāvji, kuri padarījuši Limbažus par airēšanas galvaspilsētu Latvijā. Un, protams, kultūras ļaudis. Viņi 4. maijā klās baltus galdautus valsts simtgades svinībām. Starp citu, pie novada centrālā galda uz sarunu par dzīvi aicinās cilvēkus, kuri gādā par mūsu drošību – policistus, ugunsdzēsējus, zemessargus. Lielākais Latvijas jubilejas pasākums novadā būs Danču nakts 9. jūnijā. – *Mēs varam būt lepni, ka novadā ir tik daudz pašdarbnieku – deju kolektīvi, kori, audēji, teātra spēlētāji*, – uzskaita sarunbiedrs un lēš, ka uz lielajiem Dziesmu un deju svētkiem būs jāvizina savi 900 cilvēki.

– *Limbažu novads devis un dod lielu pienesumu valstij*, – uzskata novada domes priekšsēdētājs Didzis Zemmers

Latvijas vienaudze ar Dieva dāvētu labestību

Limbažniece **Vilma KALNBUNDE**, kuru daudzi joprojām sirsnīgi sauc par skolotāju, decembra nogalē nosvinēja jau 101. jubileju. Šobrīd viņas dienas rit pašu ģimenes celtajā mājā, dēla Jāņa un vedeklas Veltas aprūpētai. Kaut acis vairs neļauj lasīt, skolotāja interesējas par visu, kas notiek pasaulē. Var apbrīnot viņas možo prātu, fenomenālo atmiņu un skaidro, tēlaino valodu. Ik dienu omīte gaida, kad pastnieks atnesīs avīzes, un mudina dēlu: – *Nāc, palasi, paklausīšos!* Dēls spriež, ka varbūt mammas lielā interese par dzīvi ir arī viena no viņas ilggadības receptēm. Pati simtgadniece gan min – varbūt tie ir gēni? Arī Vilmas vecāki nodzīvoja garu mūžu. Varbūt ietekmējusi bērniība un jaunība, kas aizritēja Umurgas pagasta Vainižos? Kaut nācās kārtīgi strādāt, bija svaigs gaiss, ekoloģiska pārtika, saikne ar dabu. Omīte joprojām vasarās vēlas basām kājām iziet dārzā, lai sajustu zemi. Varbūt ilgā mūža atslēga ir optimisms? – *Ja kaut kas arī sāp, nečikstu*. Tuviniekiem viņa allaž iesaka: – *Kamēr varat, ejiet sabiedrībā, cilvēkos. Vienam ir ļoti garlaicīgi*.

Atskatoties uz savu dzīvi, skolotāja neviltoti brīnās: – *Pat iedomāties nevarēju, ka nodzīvošu tādu mūžu*. Raibu kā pupas zieds. Jaunībā priecēja mīlestība. – *Varu pateikties Dieviņam, ka man bijusi ļoti laimīga laulība*. Kopā gan nācās pārciest divu bērniņu zaudējumu. Tāpat darbā ar kolēģiem vienmēr valdījusi satiecība. Kā tautasdziesmā: – *Visi man labi bija, ja es pati laba biju...* Skolotāja sirsnīgi priecājas par visiem, kuriem labi klājas. – *Ja cilvēki domātu un darītu tikai labu, cik pasaule gan būtu skaista...* Omītei prieku sagādā trīs mazbērni, nu jau arī četri mazmazbērniņi.

Par pēdējo gadu skaistu vainagojumu skolotāja atzīst pērnavas pasākumu Rundāles pilī, kur, ievadot valsts simtgades svinības, bija pulcēti Latvijas vienaudži. Limbažniece saietā bija viena no nedaudzajiem, kas bija ģērbusies tautastērpā. Savu vēlējumu Latvijai skolotāja izsaka dzejas rindās, kas viņai galvā ienākušas pirms brauciena uz Rundāli. Varbūt kaut kad lasītas, varbūt pašas sacerētas.

*Dievs, mūsu dārgo tautu svētī,
Lai viņa ziedoša un stipra top.
Pats viņai saules mūžu lemi un
To ar tēva uzticību kop.*

Limbažu pilsētas un Hanzas svētki

Pilsētas svētki pulcē visvairāk limbažnieku. Ielās iziet ne tikai pastāvīgie iedzīvotāji, bet iespēju šajās dienās apciemot dzimto pilsētu un sastapt savējos izmanto arī tie, kuri dzīvo citur, bet sirdī ir šejienieši. Šogad 3. un 4. augustā pilsēta svinēs jau 795. jubileju. Vairākas iedzīvotāju iecienītas aktivitātes gadu gaitā kļuvušas par neatņemamu to sastāvdaļu. Tās ir svētku gājieni, vikingu laivu un makšķernieku sacensības, kā arī pūtēju orķestra brauciens pa pilsētas ielām, modinot iedzīvotājus, un citas. Trešo gadu Limbažu pilsdrupās notiks arī Hanzas svētki viduslaiku noskaņās, atceroties pilsētas līdzdalību vēsturiskajā tirdzniecības savienībā.

Bīriņu pils

18. gadsimta vidū celtā pils eleganti slejas uzkalnā virs Bīriņu ezera. Šī ir viena no romantiskākajām celtnēm novadā. Atliek tikai minēt, cik daudz *jāvārd* dzirdējusi lapene ezera krastā, jo pils ir iecienīta vieta kāzām. Par kompleksa uzturēšanu rūpējas SIA *Saule Bīriņu pils* un tās direktore Solvita Muižniece. Saimnieki gādā, lai tā būtu interesanta tūristiem, – domā par pakalpojumu dažādošanu, organizējot pasākumus, piemēram, tradicionālās Vasarsvētku svinības, pulcējot Latvijas šlāgermūziķus. Izmantota katra iespēja iegūt finansējumu kompleksa sakārtošanai. Renovēti vārti un Sanāksšanas nams, uzlaboti parka celiņi, atjaunots ūdenstornis ar vēja spārniem.

Nodibinājums Limbažu fonds

Nodibinājums *Limbažu fonds* savas pastāvēšanas deviņos gados, piesaistot finansējumu, pelicis roku daudzu ieceru īstenošanā, tāpat arī mazaizsargāto atbalstam visā bijušā Limbažu rajona teritorijā. Svētkos sveikti sirmgalvji, bērniem palīdzēts uzsākt skolas gaitas, līdzēts ģimenēm ikdienā un grūtos brīžos. Atbalstīti projekti vides iekārtošanai, šobrīd izsludināts jauns konkurss *Mans devums novada izaugsmei*. Nodibināts fonds talantīgu jauniešu atbalstam. Būtiski, ka nodibinājums atver līdzcilvēku sirdis labdarībai. Ir iekustināts *Ziedojumu aplis*, kas jau veiksmīgi noticis Limbažos, iecerēts Alojā un Salacgrīvā. Tajā gūto finansējumu izmantos vietējiem iedzīvotājiem būtisku ideju īstenošanā.

Simtgadniece Vilma Kalnbunde kopā ar ģimeni – dēlu Jāni, vedeklu Veltu, mazdēlu Jāni un viņa otru pusīti Sandru

Sabiedriskais centrs *Lādes Vītoli*

Limbažu pagasta sabiedriskais centrs *Lādes Vītoli* kopā ar Lādes bibliotēku ir vienīgā sabiedriskā vieta tuvējā apkārtnē. Centra vadītāja Sandra Avotiņa ir gandarīta, ka teju septiņu gadu laikā uz šeit rīkotiem pasākumiem ierodas ne tikai vietējie, bet arī kaimiņu pašvaldību ļaudis. Centra vārds plašāk izskanējis saistībā ar sieviešu vienas dienas vasaras nometni *Diena katrai tev*. Sandra cer, ka *Lādes Vītoli* izdosies tādu organizēt arī šogad. Centrā regulāri notiek radošas nodarbības, tāpat gleznu izstādes, īpašu uzmanību vēršot uz vietējo autoru darbiem. *Lādes Vītoli* paspārnē darbojas arī biedrība *Pūralādes* un amatierateātra grupiņa *Lādiņš*.

Katvaru ezers

Katvaru ezers kļuvis plašāk zināms, pateicoties tā apsaimniekošanas biedrībai *Katvaru ezers* un tās valdes priekšsēdētājam Jānim Krūmiņam. Viņa pazinēji ir vienisprātīgi – Jānis par ezeru stāv un krīt. Gadu gaitā ezera un tā apmeklētāju labā paveikts daudz – papildināti zivju resursi, atjaunots laivošanas inventārs, uzbūvēta pamatīga laipa un iekārtota atpūtas vieta ezera krastā. Pie ezera piestāj un tur atpūšas arī dabas takas *Limbaži-Purmalis* izmantotāji. Ūdenstilpi īpaši iecienījuši karpu makšķernieki. Vairākus gadus ezerā notiek karpu makšķerēšanas čempionāts *Noķer – atlaid!*. Šogad plānots pabeigt ilgi loloto projektu – taku-laipu cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Taps arī licencētās makšķerēšanas Katvaru ezerā nolikums turpmākajiem gadiem.

Pašiem savi lavandas lauki

– *Kā zied, kā smaržo!* – tā Lavandu svētkos Umurgas pagasta *Mazķitās* jau piecas vasaras priecājušies sabraukušie viesi. Iekoptajā un neparasti krāšņajā vidē svin kāzas. Parasti lavandas pie mums aug puķu dobēs un apstādījumos, bet mārūpieši Inga Purava un Ričards Šķeltiņš Vainižos tās ieaudzēja 5 ha platībā. Dažkārt lavandas apsaulušas, bet stādījumi atkal atjaunoti. Saimnieku uzņēmumā *Rich Lavanda* top sauso ziedu smaržu maisiņi, pušķi, eļļa, smaržūdens, cepumi, limonāde ar lavandas garšu u.c.

Limbažu Lielezers un tā pludmale – līdzvērtīgi jūrai

Limbažu Lielezers jeb Svētezers ir viens no iecienītākajiem tūrisma objektiem pilsētā. Apsaimniekotājs, pašvaldības aģentūras ALDA direktors Jānis Remess ik gadu cenšas pludmales apmeklētājiem piedāvāt kaut ko jaunu – iepriekšējā vasarā tie bija SUP dēļi. Aģentūra startējusi Latvijas vides aizsardzības fonda projektu konkursā, lai Limbažu Lielezeram izstrādātu ekspluatācijas plānu un pludmalē uzstādītu stacionāras tualetes. ALDA apsaimniekotajās ūdenstilpēs (arī Augstrozes Lielezerā un Limbažu Dūņezera) regulāri papildināti zivju un ūdens iemītņu resursi – ielaisti gan līdaku un zandartu mazuļi, gan vēdze-

les un stikla zuši, tāpat platspīļu vēži.

Limbažu Lielezera pludmale divus gadus uzvarēja kampaņas *Mana jūra* rīkotajā akcijā kā apmeklētājiem tīkamākā Latvijā.

Bārdus dzimtas muzejam *Rumbiņi* – 25. jubileja

Bārdus dzimtas muzejs *Rumbiņi*, kas atrodas Pociemā, pazīstams ne vien tuvējā apkaimē, bet visā Latvijā. Tas glabā trīs latviešu kultūrai nozīmīgu dzejnieku – Friča, Antona un Paulīnas Bārdus – piemiņu. Apmeklētāji var iepazīt vairākas ekspozīcijas, kas izkārtotas Friča un Antona tēva 1865. gadā celtajā un 1993. gadā renovētajā mājā, tāpat *Dārziņos*, ko uz tēva zemes 1915. gadā cēla Fricis un kur līdz 1983. gadam vasaras vadīja Paulīna. Pērn ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un Limbažu novada pašvaldības atbalstu *Dārziņi* ieguva jaunu jumta segumu. Vēl interesentiem pieejama graudu un drēbju klēts, tāpat skatāma plaša, romantiskas noskaņas apņemtā teritorija, kas

sniedz priekšstatu par vidi, kurā dzejnieki dzīvojuši un radījuši savus darbus. Apmeklētāji var iepazīties ar vasaras mājiņu, kurā tapuši daudzi F. Bārdas dzejoļi un vēstules.

Šobrīd Valdas Imejas (attēlā), pirms viņas Aijas Ēcenieces vadītais muzejs allaž iesaistījies ikgadējā Muzeju naktī. Maijā tās laikā apmeklētājus priecēs izstāde par to, kas pirms 100 gadiem bija aktuāls Bārdus dzimtā. Pēdējos gados *Rumbiņos* norisinājušies vairāki saistoši pasākumi, piemēram, Daumanta Kalniņa kvinteta koncertprogramma *Sirds prieks* ar F. Bārdas dzeju. Dzejas dienu laikā tur viesojās dziesminieki Valdis Atāls un Egons Pičners, dzejnieks Viks. Līdzīgas norises turpināsies. Bet pats galvenais – 2018. ir

F. Bārdas memoriālās istabas 50. un pašā muzeja 25. jubilejas gads. Šos svētkus atzīmēs 14. jūlijā.

Dzīvā sudraba muzejs – unikālu dārgumu krātuve

Oļega Auzera (attēlā) dibinātais Dzīvā sudraba muzejs ir unikāls ne tikai Limbažos, bet Eiropā. Nekur citur nav iespējas apskatīt līdzvērtīgus lielformāta sudraba mākslas darbus. Muzejs iekārtots Limbažu vecā rātsnama telpās, kurās sudraba elegances un senatnīgais interjers viens otru lieliski papildina.

Muzeja idejas autors un galvenais mākslinieks ir sudrabkalis juvelieris O. Auzers. Limbaži ir viņa bērnības pilsēta, kurā mākslinieks kopā ar ģimeni atgriezās pēc daudzu gadu prombūtnes ar īpaši izkoptām prasmēm. Tās var novērtēt viņa darbos, kā arī apgūt rātsnama pagrabi iekārtotajā darbnīcā. Kopš meistara atgriešanās sudrabs ir klātesošs dažādos Limbažu novada iedzīvotājiem

svarīgos brīžos. Jaundzimušie saņem dāvanā sudraba kulonus – liliņas ziedus un ozollapas, pirmklasnieki – biķītes kā vēlējumu būt čakliem skolā. Savukārt jaunalulātajiem ir iespēja simboliski apvienot savas dzimtas, salodējot sudraba zariņus.

Ar muzeja apmeklētājiem un citiem interesentiem O. Auzers dalās arī gadu gaitā uzkrātajās atziņās par sudraba pielietojumu veselības uzlabošanā. Šobrīd mākslinieks rada jaunu sarežģītu sudraba mākslas darbu, kā arī domā par kolekcijas daļas izrādīšanu plašākā pasaulē. Pērn pēc pirmās šādas izstādes Tallinā muzejs sagaidīja apmeklētājus, kuri vēlējās redzēt pilnu kolekciju, kas pieejama tikai un vienīgi Limbažos.

Limbažu vecpilsētas rozīne – plānojums

Arhitektūras korifeji nopietni pētījuši Limbažu vecpilsētu, un secinājums bijis viens – tā ir unikāla. Limbažu muzeja galvenais speciālists Gundars Plešs teic, ka ne jau velti vecpilsētu sargā valsts nozīmes statuss. Tiesa, tas arī *sasien rokas* cilvēku darbībai šajā teritorijā, bet vēsturnieks uzskata, ka noteikumi varētu būt vēl drakoniskāki. Jo tikai tā pasaulē ir saglabātas unikālas vecpilsētas, par ko šobrīd tūristi tā jūsmo. – *Nojaukt, izmainīt vecpilsētu varam viens divi. Kopiju sabūvēšana nav īstais ceļš*, – viņš uzskata.

Vecpilsētas ielu radiālais plānojums (attēlā) ir unikāls, otra tāda Latvijā nav. Vien pāris kvartālu Vecrīgā. 13.—14. gad-

simtā dibinātajām Livonijas pilsētām plāni veidoti atbilstoši kādai ģeometriskai formai. Limbažos izvēlēts aplis, kas iezīmēts ar aizsargsienu tagadējās Mūru ielas teritorijā, pēc tam tapa arī Ģildes iela. – *Tad sekoja gruntsgabalu sadale. Zeme tika sadalīta gluži kā tortes gabali. Unikāli, ka joprojām saglabājies šis plānojums, kā arī vairāki ielas posmi ir kā liecība par 18. gadsimta apbūvi*, – uzsver vēsturnieks. Savdabīgi, ka arhibīskapa rezidence – pils – būvēta ārpus aizsargvalņa. G. Plešs arī vada ekskursijas Lim-

bažos. Viņaprāt, vecpilsēta tūristiem ir kā saldēdiens. Īpaši jau pēdējos gados, kad ar pašvaldības finansiālu atbalstu tiek sakārtotas vecā centra namu fasādes. – *Pilsētas tēlam šīs vizuālās izmaiņas ir nenovērtējamas*, – spriež speciālists.

Ausekļa aptaujā nosauktās novada vērtības:

- Limbažu Lielezers un dabas taka
- Limbažu pilsdrupas
- Veloceliņš Limbaži – Katvaru ezers
- Priekškalniņš-estrāde
- Hanzas savienība
- Dzīvā sudraba muzejs
- Vidzemes piekraste
- Ausekļa Limbažu teātris
- Ģildes, Mūru, Pils iela Limbažos
- Vecais ugunsdzēsēju depo
- Lavandu lauki un svētki Umurgā
- Bīriņu pils
- Igates pils
- Jumpramuižas ezeru virkne
- Laugas purvs
- Baumaņu Kārļa pieminētais Jūras ielas kapos
- Baumaņu Kārļa piemiņas vietas Viļkenē un Limbažos
- Augstrozes ev. lut. baznīca
- Augstrozes ezers
- Augstrozes pilskalns
- Igates baznīca
- A. un M. Andrusu etnogrāfisko priekšmetu kolekcija Vidrižos
- Ārciema muižas parks
- Ārciema brīvdabas baznīca
- Muzejs *Rumbiņi* Katvaru pagastā
- Donaviņa
- Fabrika *Limbažu filcs*
- Augstrozes pilskalns
- Umurgas baznīca
- Ķaukuļu grava
- Katvaru muiža un parks
- Stīmu dendroloģiskie stādījumi Katvaru pagastā
- Ķipēnu muiža
- Nabes muižas vēsturiskais komplekss
- Lādes centrs un Stūrīši
- Limbažu pilsmuižas komplekss
- 18. novembra pasākums
- 31. decembra salūts Limbažos
- Starptautiskais akordeonistu festivāls Limbažos
- Limbažu pilsētas svētki
- Hanzas dienu pasākumi Limbažu pilsdrupās
- *Jampadrača* deju svētki *Mūs vieno deja*
- ALDA orientēšanās sacensības
- Ģimeņu sporta diena
- Lavandu svētki
- Jauniešu diena *Rampa*
- Smaļošanas un kanoē airēšanas starptautiskās sacensības *Sudraba airi*

Limbažu Tīne stiprina tautas gara spēku

Ir pamats lepoties ar tekstiluzņēmumu *Limbažu Tīne*, kas ir četrus gadus vecāks par pašu Latvijas valsti. Elektriskajās un arī ļoti senās rokas stellēs prasmīgas audējas no lina un pašdarinātas vilnas dziņas auž galdautus, pārklājus, dvieļus, segas, lakatus. Tomēr visvairāk pieprasīts *Limbažu Tīnes* meistaru darbs ir pirms Vispārējiem Dziesmu un deju svētkiem. Šis ir lielākais uzņēmums valstī, kas auž etnogrāfiskos audumus pēc autentiskiem kultūrvēsturiskā mantojuma paraugiem. Šogad uzņēmums valsts jubilejas svinībām visdažādākos tautastērpu audumus atkal nodrošinās tūkstošiem dziedātāju un dejojātāju. Uzņēmuma meistari apgērbj arī

Igaunijas un Lietuvas pašdarbniekus.

Par to, ka *Limbažu Tīne* noturējās pārmaiņu vētrās, kad daudzi līdzīgi uzņēmumi beidza pastāvēt, jāpateicas direktora Jāņa Krasovska gudrai un tālredzīgai rīcībai, tāpat speciālistiem un meistariem. *Tīne* nesusi Limbažu vārdu tālu pasaulē, tās darbus pārdod Norvēģijā, Zviedrijā, Vācijā, ilgāku laiku arī Japānā un citur. – *Lai Latvijai saules mūžs un arī Limbažu novads lai kļūst arvien spēcīgāks*, – vēl J. Krasovskis. Viņam gribētos,

lai tautiskajos tērpos rotājušies cilvēki uzņemtu tautas gara spēku un justos laimīgi.

Reizi divos gados īpaši godina akordeona un teātra spēli

Limbažu novads ir bagāts ar daudzveidīgām kultūras tradīcijām un plašiem pasākumiem, kas tās izceļ. Starp tiem ir divi starptautiski festivāli, kas aizsākās 1991. un notiek katru otro gadu. Vienā var baudīt teātra mākslu, otrā – akordeona spēli.

Teātra festivālu *Spēlesprieks* rīko Ausekļa Limbažu teātris režisores Intas Kalniņas vadībā. Tā laikā ir iespēja noskatīties Latvijas amatiereteātru labākās un interesantākās izrādes, kā arī novērtēt ārvalstu dalībnieku sniegumu. Festivālā piedalīju-

šies teātri no Igaunijas, Lietuvas, Dānijas, Zviedrijas, Vācijas, Krievijas un pat tālās Ķīnas. Sevišķi siltas attiecības izveidojušās ar Gruzijas pārstāvjiem, pie kuriem šogad teātris dosies ciemos ar savu izrādi. Festivāls izaicina amatiereteātrus, piedāvājot tiem izvēlēties netradicionālas spēles vietas – brīvdabā, pagalmos, uzņēmumu telpās un citur.

Akordeonistu festivāls nākamgad notiks jau piecpadsmito reizi. Diemžēl festivāla dibinātājs, ilggadējais Limbažu mū-

zikas skolas direktors Viktors Ņikandrovs iecienītā mūzikas instrumenta skaņās turpinās klausīties no mākoņa maliņas. Taču darbu turpināt apņēmies viņa audzēkne Natālija Meļņikoviča kopā ar pārējiem pedagogiem. Festivāls dod iespēju akordeonistiem gūt pieredzi un iedvesmoties. Arī pilsētnieki festivālu ir iecienījuši un novērtē iespēju bez maksas baudīt tā plašo programmu. – *Mūzikā Limbaži daudziem Latvijā saistās ar akordeonu*, – apliecina N. Meļņikoviča.

Airētāji – Limbažu vārda nesēji pasaulē

Viens no Limbažu simboliem ir Liel ezers, un tas nekādi nav iedomājams bez airētājiem. Par airēšanas oficiālo aizsākumu var uzskatīt 1967. gadu, kad Limbažos nodibināja sporta skolu. Tiesa, pirmie entuziasti šo sporta veidu veiksmīgi izmēģināja jau agrāk. Tomēr īsts uzrāviens sākās sporta skolā, kur par airētāju pirmo treneri kļuva Elmārs Līcis. Pērn decembrī, kad skola svinēja 50. jubileju, viņš, sveicot bijušos kolēģus, atgādināja savu moto – limbažniekiem jābūt uzvarētājiem. To joprojām godā tur gan skolas direktore Diāna Zaļupe, gan tagadējie airētāju treneri un sportisti. Starp citu, visi Limbažu airētāju treneri paši bijuši sporta skolas audzēkņi. 50 gados Limbažos izauguši neskaitāmi Latvijas čempioni, arī kādreizējās PSRS čempionātu un spartakiāžu medaļnieki. Gundars Šmits uz

Limbažiem atveda pirmo pasaules junioru čempionāta zelta medaļu, bet Andis En-

ģelis – Eiropas junioru čempiona titulu.

Pēc valsts neatkarības atjaunošanas limbažnieki turpināja gūt panākumus Eiropas un pasaules čempionātos, Pasaules kausa izcīņas posmos. Īpašs bija 2004. gads, kad kanoists Dagnis Vinogradovs Atēnās izcīnīja 6. vietu. Pēc četriem gadiem tiesības startēt Olimpiskajās spēlēs ieguva smaiļotājs Kristaps Zaļupe. Viņš Pekinā ierindojās 7. vietā. 2016. gadā Riodežaneiro spēlēs startēja jau trešais trenera Genādija Zujeva (attēlā no kreisās) audzēknis – smaiļotājs Aleksejs Rumjancevs izcīnīja 5. vietu. Genādija veikums 2016. gadā tika novērtēts ar IV šķiras Atzinības krustu. Taču nekas jau neapstājas. – *Šosezon mūsu sportistiem atkal priekšā starti gan Eiropas, gan pasaules čempionātos – ne tikai junioru, bet arī pieaugušo konkurencē*, – pastāstīja D. Zaļupe.

Ārciemā, pateicoties vietējo cilvēku uzņēmībai, bijušā dievnama vietā izveidota Latvijā vienīgā brīvdabas baznīca. Tas lielā mērā ir teju šai vietai kaimiņos dzīvojošo Ilzes un Anda Zaķu sirdsdarbs, ko atbalstīja arī citi pālieši. 2011. gadā daļēji sagruvušo baznīcu nojauca, tās pamatus piepildīja ar smiltīm, labiekārtoja apkārtni. Finansējums iegūts vairākos nevalstisko organizāciju projektos. Šogad paiet tieši pieci gadi, kopš pie brīvdabas baznīcas atklāts Jura un Zīgrīdas Rapu veidots piemineklis Dziesmu svētku idejas autoram Jurim Neikenam. Tas tapis ar pašvaldības atbalstu. Par šo svētvietu interesi izrāda tūristi, tur ir iespēja salaulāties, notiek brīvdabas dievkalpojumi.

Uz Laugas purvu pēc sarkanā zelta

Gan valsts augstas amatpersonas, gan diplomāti un ārzemnieki apbrīnojuši Andra Anša Špata audzētās dižbrūklenes Vidrižu pagasta Laugas purvā. 90. gados, kad bīrinietis savā pētnieciskajā saimniecībā *Gundegas* veica pirmos stādījumus, reti kurš ticēja, ka ogas tur vēlāk vāks tonnām. Tagad pie A. A. Špata pēc vitamīniem rudenos brauc simtiem cilvēku no Latvijas malū malām. Dižbrūkleņu lasīšana tiek apvienota ar koku sadziedāšanu, pusdienām pie dabas krūts un lustēm. Stādījumi veikti aptuveni 40 ha. Saimnieks izvērsis arī pārstrādi un šim nolūkam purvā vēl audzē pīlādžus, irbeņus un sausseržus.

TDA Katvari savus simts svinēs nākamgad

Tautas deju ansamblis (TDA) *Katvari*, kura vārds labi pazīstams visā Latvijā, dibināts 1919. gadā. Pēc līdz šim atrastām vēstures liecībām tas uzskatāms par vecāko Latvijā. Pirmsākumos kolektīvs darbojās Katvaros, bet 1991. gadā par tā mājvietu kļuva Limbažu kultūras nams, vēlāk – Bērnu un jauniešu centrs.

40 gadu TDA vadīja Taisa Aruma, kura nu ieguvusi goda vadītājas titulu. Par radošo darbu viņa saņēmusi arī nozīmīgus valsts apbalvojumus. Deju skolotājas darbības laikā ansamblis guvis panākumus gan Latvijā, gan starptautiskos festivālos. T. Aruma vairākkārt bijusi Dziesmu un deju svētku virsvadītāja. Patlaban ar goda vadītājas iniciatīvu top grāmata par *Katvaru* vēsturi. Pēc viņas neilgu laiku ar kolektīvu strādāja Gunita Gulbe, bet līdz šai dienai ansambli vada Edžus Arums, kurš

bijis arī TDA prezidents, spējis iedvesmot apkārtējos darīt varenas lietas. Viņš ir leģendārās deju izrādes *No zobena saule lēca* idejas autors un producentis. Jau augustā skatītāji varēs baudīt tās desmitgades cikla noslēguma uzvedumu, kas šoreiz būs pielāgots norisei Vidzemes jūrmalā. – *Jūtamies pagodināti, ka vairākas «No zobena» dejas iekļautas arī simtgades Deju svētku repertuārā*, – sacīja vadītājs. Ar ansambli kā repetitors strādā Raivis Eglītis. Līdz ar ga-

tavošanos Dziesmu un deju svētkiem *Katvari* pošas 4. maija lielkoncertam *Raxtu Raxti* Rīgā. Paši dejojāji vienmēr uzsver, ka dejojot ir laime un kopībā ir spēks.

- Skolēnu deju svētki • teātra festivāls *Spēlesprieks* • Starptautiskais diksilendu mūzikas festivāls Umurgā • Muzeju nakts • Danču nakts • Limbažu novada autofotoorientēšanās
- Himnas goda diena Viļkenē • Lībiešu dzimtu saiets Pālē • Šaha festivāls *Vidzemes vasara* • Dižbrūkleņu lasīšanas talkas • Ziedu svētki Igatē • Limbažu mūzikas skola •
- N. Bomja maiznīca *Lielezers* • Pašvaldības aģentūra ALDA • *Limbažu Tīne* • TLMS *Dzilna* • Baumaņu Kārlis • Biedrība *Limbažu laivas* • Oļegs Auzers • *Limbažu siers* •
- Limbažu Jauniešu centrs • Simona Putniņa • Madara Skraustiņa • Bobsleji Jānis Jansons • Edžus Arums • *Limbažu fonds* • Olimpiskais centrs *Limbaži* • Inta Kalniņa •
- Taisa Aruma • Kaspars Auza • Imants Šteinbergs • Arturs Krūzkops • Diāna un Andris Krogzemi • Kafējnīca *Kļava* • Uldis Umulis • *Latvia Timber International* •
- Rota Donska • Aigars Legzdīns • Spīdola Lielmane • *Limbažu ceļi* • Andis Lēnmanis • Mūžizglītības centrs *Filcītis* • Andris Bērzkalns • Vaira Ābele • Laimrota Surska •
- Aleksejs Rumjancevs • TDA *Katvari* • Dejas izrāde *No zobena saule lēca* • Treneris Genādijis Zujevs un viņa audzēkņi olimpieši – Dagnis Vinogradovs un Kristaps Zaļupe •
- Daina Čakste • Biedrība *Saulesrits* • Diāna Zaļupe • Kooperatīvs *Razots Limbažu novadā* • Z.s. *Gundegas* • Andris Ansis Špats • Rasma Noriņa • *Super Bebris* •
- Sandra Budeviča • Vilma Kalnbunde • Beitiku ģimene Pālē • Antra un Guntis Sirmie • Kate Repina • Limbažu slimnīca • Limbažu TIC • Lielākais Adventa vainags Skultē •
- Dace Robule • Limbažu Galvenā bibliotēka • Valters Korālis • Juris Kociņš

Igatē – Latvijā pirmā ekumeniskā baznīca

Igates Sv. Jāņa Kristītāja un Marijas Magdalēnas baznīca, ko atklāja 2013. gada 18. janvārī, ir Latvijā pirmais ekumeniskais dievnams, kas vieno dažādu konfesiju kristiešus. Šīs idejas rosinātāji bija biedrības *Igate* valdes priekšsēdētājs Valters Piebalgs un bijusī Igates pils vadītāja Guna Preimane. Dievnams, kura pamatos 2010. gada septembrī tika likts no Jeruzalemes atvests akmens, tapa par saziņotiem līdzekļiem. Baznīcā šobrīd notiek gan luterāņu dievkalpojumi, gan katoļu misas, tāpat regulāri tiek rīkoti dažādi koncerti. Valsts simtgades gadā Igates baznīca svinēs savu 5. jubileju.

Kultūras un izglītības biedrība *Vīzija*

Skultes pagasta kultūras un izglītības biedrība *Vīzija* nākamgad atzīmēs desmitgadi. Savas pastāvēšanas laikā tā īstenojusi vairākus pagasta iedzīvotājiem nozīmīgus projektus. Izveidota atpūtas vieta pie Aģes upes. Tagad vasarā laivotāji un ziemā slēpotāji atpūtai var nomāt biedrības sarūpēto inventāru. Pie jauniem tautastērpiem ticis jauniešu deju kolektīvs un vietējais amatieru teātris. Ir īstenots fotoprojekts un stādīti kociņi valsts simtgadei veltītajā akcijā *100 koki Latvijai*. *Vīzijas* vadītāja Zinta Medne uzsver, ka biedrība aizvien ir gatava iesaistīties projektos.

Dziedošā Beitiku ģimene

Tas bija 2009. gada rudens, kad Latvija iepazīst Beitiku ģimeni no Pāles, kas sajūsmināja TV šova *Dziedošās ģimenes* skatītājus. Uz skatuves kāpa ģimenes tēvs – mūzikas skolotājs, diriģents Egons Beitiks kopā ar saviem 10 bērniem, vienmāmiņa Indra toreiz palika aizkadrā, protams, palīdzot savējiem sagatavoties katram priekšnesumam. Dziedošais desmitnieks šobrīd savu vietu atradis dažādās jomās, taču mūzika visiem joprojām ir sirdslieta, daļai – arī darbs. Savukārt E. Beitika mūža veikums novērtēts ar V šķiras Atzinības krustu. Gadu gaitā lielā ģimene vēl sakupojusi – jau aug mazbērnu pulciņš.

Līdz Latvijas jubilejai *Dzilna* himnu nodziedās jostā

2015. gadā Limbažu kultūras nama Tautas lietišķās mākslas studija *Dzilna* svinēja savu piecdesmitgadi. Par godu tai tapa vairākas ekspozīcijas par studijas vēsturi. Vairāk nekā 30 gadu to vadīja Rasma Kokina. Viņas vadībā *Dzilna* ar saviem darbiem spodrinājusi Limbažu vārdu gan Latvijā, gan pasaulē. Tagad ar limbažniecēm strādā un jaunas, radošas vēsmas kolektīvā ienesusi Baiba Vaivare.

Šo gadu laikā *Dzilnas* dalībnieces ir audušas lakatus, segas, dvieļus, galdautus utt., darinājušas tautastērpus un citu apģērbu. Viņām bijušas neskaitāmas izstādes. Limbažniecību veikums allaž novērtēts arī

dažādās valsts mēroga skatēs un konkursos. *Dzilna* īpaši izkopj un daudzina Vidzemei, sevišķi Limbažu pusei, raksturīgās tradīcijas, kas atspoguļojas arī izvēlētajās krāsās, rakstos. *Dzilnietes* aktīvi turpina aust Latvijas himnas jostu, patlaban rit darbs pie otrā panta. Visu pabeigt iecerēts šogad – kā dāvanu valstij 100. jubilejai. Pēmruden Limbažos atklāja studijas ceļojošo izstādi *Daba krāso, «Dzilna» auž*. Tajā redzami lakati un segas – austi no dzijas,

kas krāsota ar mūsu dabā atrodamajiem augiem. Februārī šī izstāde skatāma Alūksnē, martā Mazsalacā, bet maijā Krustpilī. Audējām priekšā arī Dziesmu svētku tautastērpu konkurss-skate un izstāde, kam tiek austi brunči, priekšauti u.tml. Vēl viņas svētku laikā rādīs savas prasmes Vērmanes dārzā.

Maiznīca *Lielezers* – tradīcijas un kvalitāte

SIA *N.Bomja maiznīca Lielezers* ir starp pirmajiem uzņēmumiem, ko pēc Latvijas neatkarības atgūšanas dibināja toreizējā Limbažu rajonā. Viss sākās ar kurzem-

četras maizes šķirnes, ar ko savulaik sāka, – *Albertiņš*, rudzu rupjmaize, rudzu un kviešu saldskābmaize – tiek ceptas vēl šodien. Ar laiku piedāvājumu papildināja baltmai-

nieku Lāsmas un Normunda Bomju ienākšanu šaipusē. Viņi pārņēma kādreizējo kolhoza *Komunārs* ceptuvi. No Kurzemes pāris neatnāca ar tukšām rokām – viņi bija apguvuši amatu no maizniekmeistara Alberta Blumberga. Lai kā uzņēmums būtu paplašinājies un attīstījies, gadiem ejot, pirmās

zes un visbeidzot – konditorejas izstrādājumi. Vietējie un arī garāmbraucēji iecienījuši maiznīcas veikaliņu, kurā var iegādāties vissvaigāko produkciju. *Lielezera* maizes dažādos konkursos ieguvušas neskaitāmas balvas un medaļas. Pērn maiznīca saņēma kultūras zīmi *Latviskais mantojums*, kas apliecina, ka uzņēmumā zina un godina tradīcijas.

Maiznīca ir stabila darba vieta vairāk nekā 100 cilvēkiem. Maiznieku meistare L. Bome visvairāk lepojas ar to, ka viņi joprojām cep kvalitatīvu maizi, kuras tapšanas pamatā ir roku darbs un pašu entuziasms. Vienlīdz svarīgi ir tradīcijas un zināšanas nodot tālāk, ko viņi dara, gan apmācot jaunos, gan rādot ceptuvi ekskursantiem. Maiznīcā *Lielezers* uzskata, ka viens no viņu uzdevumiem ir nenogurstot stāstīt, cik vērtīga un veselīga ir rudzu maize. Ne velti tā iekļauta Latvijas Kultūras kanonā!

Latvijas himnas autora Baumaņu Kārļa piemiņas zīmes mūspusē

Limbažu novads var lepoties, ka Latvijas valsts himnas *Dievs, svētī Latviju!* autors Baumaņu Kārlis ir cieši saistīts ar mūspusi. Dzimis 1835. gada 11. maijā Viļķenē, skolas gaitas uzsācis Limbažos. Arī vēlāk, kad dzīve viņu aizveda uz Pēterburgu, Baumaņu Kārlis nereti viesojās Limbažos. Tieši šeit viņš pavadīja savas dzīves pēdējos gadus un 1905. gada 10. janvārī aizgāja mūžībā. Apglabāts Limbažu kapos, kur 1920. atklāja Gustava Šķiltera veidoto pieminekli, bet 1935. gadā viņa vārdā pārdēvēja veco tirgus laukumu vecpilsētā.

Padomju laikā, protams, par komponistu un viņa radīto tautas lūgšanu klusēja. Bet, sākoties atmodai, Baumaņu Kārli atkal cēla godā. Jau 1988. gadā Viļķenē

atklāja Viļņa Titāna darināto pieminekli, 1992. gadā skolai piešķīra Baumaņu Kārļa vārdu. 1998. gada 16. maijā Limbažos, Cēsu un Dailes ielas stūrī atklāja pieminekli (attēlā), ko izveidoja tēlnieki Zigrīda un Juris Rapas. 2013. gada 18. maijā Muzeju naktī Limbažu muzejā durvis vērā Latvijas himnas autoram veltīta ekspozīcija *Baumaņu Kārlis un viņa laiks*, kas tapa ar iedzīvotāju ziedojumiem un Borisa un Ināras Teterevu fonda atbalstu. Muzejniekiem ir iecere ekspozīciju nedaudz atjaunot.

Lai pieminētu Baumaņu Kārļa devumu

un veicinātu kora dziedāšanas tradīcijas, 1995. gadā Limbažos un Viļķenē aizsākas tradīcija rīkot *Himnas goda dienu*. 2015. gada maijā, kad atzīmējām Baumaņu Kārļa 180. jubileju, Viļķenē vērienīgais pasākums notika jau trešoreiz. Vienlaikus tie bija Zanes Gailītes grāmatas *Mūsu Baumaņu Kārlis* atvēršanas svētki.

